ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ

ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА- 2024\287\НА-СТА-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХААН СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2024 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор Ж.Бямбацогт

Утас: 70272248 Цахим хаяг: byambatsogtj@audit.gov.mn

Аудитыг гэрээгээр гүйцэтгэсэн “Релаэнс секюритиз Аудит” ХХК

Утас: 99813174 Цахим хаяг: rsamongolia@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

АГУУЛГА

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт..
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл ....
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга...
    3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа..
    3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин ....
    3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал ....
    3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт ....
4. Аудитын тайлан...
    4.1 Ерөнхий зүйл ....
    4.2 Материаллаг байдал ....
    4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт...
    4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал ....
    4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт ....
    4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал ....
5. Аудитын илрүүлэлт ....
6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл...

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.02.25 № 01/194

танай _____________-ны № _________________-т

ТӨВ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХААН
СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН
ДАРГА А.БАТГЭРЭЛ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно. Байгууллагын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 1 зорилт 4 арга хэмжээтэй боловсруулан төлөвлөж 88,7 хувиар хэрэгжүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Тухайн байгууллагын санхүүгийн тайлангийн аудитад нөлөө үзүүлэх материаллаг буруу илэрхийлэл, нөлөө бүхий эрсдэл, удирдлагын үлэмж хэмжээний шийдэл бүхий ажил гүйлгээ байхгүй байна. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажилласан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл

019020140

үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ. Тус санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй болно

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон /төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**63,597,964.47**	**120,578,782.57**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	**10,264,820.20**	**16,403,356.58**
31200	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	**10,264,820.20**	**16,403,356.58**
31210	**Төгрөг**	**10,264,820.20**	**16,403,356.58**
31211	Төрийн сангийн харилцах	10,264,820.20	16,403,356.58
33	**АВЛАГА**	**0.00**	**31,329,472.84**
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	0.00	24,879,216.00
33500	**Бусад авлага**	**0.00**	**6,450,256.84**
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	0.00	6,450,256.84
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**53,333,144.27**	**72,845,953.15**
35100	**Түүхий эд материал**	**28,902,044.37**	**40,512,415.64**
35130	Эм боох материал	28,902,044.37	40,512,415.64
35400	**Хангамжийн материал**	**24,431,099.90**	**32,333,537.51**
35410	Бичиг хэргийн материал	268,600.00	260,000.00
35420	Аж ахуйн материал	14,512,630.00	12,502,100.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	1,754,600.00	0.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	0.00	27,060.00
35450	Барилгын засварын материал	1,662,005.00	1,662,005.00
35460	Хүнсний материал	4,591,160.00	1,320,400.00
35470	Бусад хангамжийн материал	1,642,104.90	16,561,972.51
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**775,851,603.32**	**785,289,719.83**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**775,851,603.32**	**785,289,719.83**
39200	**Биет хөрөнгө**	**774,623,603.32**	**784,061,719.83**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	673,123,432.78	675,123,432.78
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-61,706,720.02	-81,812,797.54
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	101,540,084.00	97,550,084.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-59,507,531.11	-63,397,177.51
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	135,576,128.50	172,672,534.76
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-25,804,183.32	-24,776,570.83
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	11,411,825.62	9,505,919.62
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-7,980,572.46	-5,788,489.87
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	28,037,615.33	26,199,286.23
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-24,244,700.80	-23,452,693.34
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	7,421,600.00	7,336,600.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,243,375.20	-5,098,408.47
39300	**Биет бус хөрөнгө**	**1,228,000.00**	**1,228,000.00**
39301	Програм хангамж	50,000.00	50,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-50,000.00	-50,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	1,228,000.00	1,228,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**839,449,567.79**	**905,868,502.40**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**2,493,761.78**	**0.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**2,493,761.78**	**0.00**
41300	**Өглөг**	**2,493,761.78**	**0.00**
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	2,493,761.78	0.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**836,955,806.01**	**905,868,502.40**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**836,955,806.01**	**905,868,502.40**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	233,383,976.31	233,383,976.31
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	233,383,976.31	233,383,976.31
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**100,650,212.44**	**169,562,908.83**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-745,870,937.47	100,650,212.44
51220	Тайлант үеийн үр дүн	846,521,149.91	68,912,696.39
51230	Давхардсан гүйлгээг цэвэрлэх данс	0.00	0.00
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	502,921,617.26	502,921,617.26
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**839,449,567.79**	**905,868,502.40**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон /төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**1,305,646,339.74**	**583,856,532.46**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**889,027,531.74**	**62,605,150.76**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**889,027,531.74**	**62,605,150.76**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**28,197,500.00**	**10,000,000.00**
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	28,197,500.00	10,000,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	809,088,806.14	26,638,806.26
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	51,741,225.60	25,966,344.50
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**416,618,808.00**	**521,251,381.70**
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**42,764,248.00**	**48,069,902.80**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	42,764,248.00	48,069,902.80
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	**373,854,560.00**	**473,181,478.90**
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	373,854,560.00	473,181,478.90
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**459,125,189.83**	**514,943,836.07**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**459,125,189.83**	**514,943,836.07**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**459,125,189.83**	**514,943,836.07**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**253,431,645.61**	**326,964,205.99**
210101	Үндсэн цалин	174,641,492.99	212,810,787.71
210102	Нэмэгдэл	63,011,640.25	82,939,085.70
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,958,644.09	4,195,105.02
210104	Урамшуулал	11,819,868.28	27,019,227.56
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**33,401,182.97**	**36,715,402.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	19,718,310.78	25,120,400.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,596,235.12	2,883,602.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,160,431.06	2,270,400.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	870,007.13	566,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,056,198.88	5,874,800.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**40,515,817.54**	**46,919,902.80**
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,714,374.00	4,609,759.80
210302	Түлш, халаалт	35,501,443.54	42,152,143.00
210303	Цэвэр, бохир ус	300,000.00	158,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**37,033,464.00**	**24,443,043.00**

210401	Бичиг хэрэг	2,429,600.00	1,249,860.00
210402	Тээвэр, шатахуун	25,745,000.00	21,361,623.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	0.00	1,012,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,939,750.00	819,060.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,919,114.00	0.00
2105	**Нормативт зардал**	**42,839,426.89**	**35,171,295.53**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	22,795,720.79	22,888,845.53
210502	Хоол, хүнс	9,280,560.00	11,908,850.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	10,763,146.10	373,600.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**10,905,000.00**	**5,516,680.00**
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	0.00	982,420.00
210604	Урсгал засвар	10,905,000.00	4,534,260.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**1,245,400.00**	**775,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	1,245,400.00	775,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**0.00**	**1,160,500.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	0.00	400,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	0.00	432,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	0.00	79,500.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	0.00	55,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	0.00	194,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**39,753,252.82**	**37,277,806.75**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,086,000.00	4,299,700.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	38,667,252.82	32,978,106.75
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**0.00**	**930,000.00**
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**0.00**	**930,000.00**
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**846,521,149.91**	**68,912,696.39**
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	**846,521,149.91**	**68,912,696.39**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон /төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**444,818,008.00**	**506,372,165.70**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**251,700.00**	**10,000,000.00**

120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**251,700.00**	**10,000,000.00**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**251,700.00**	**10,000,000.00**
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	250,000.00	10,000,000.00
1200047	Шилжиж ирсэн мөнгөн хөрөнгө	1,700.00	0.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**444,566,308.00**	**496,372,165.70**
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**42,764,248.00**	**48,069,902.80**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	42,764,248.00	48,069,902.80
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	**401,802,060.00**	**448,302,262.90**
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	401,802,060.00	448,302,262.90
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**429,123,137.80**	**481,965,729.32**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**429,123,137.80**	**481,965,729.32**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**429,123,137.80**	**481,965,729.32**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**256,314,428.58**	**326,964,205.99**
210101	Үндсэн цалин	166,652,335.69	212,810,787.71
210102	Нэмэгдэл	61,759,450.85	82,939,085.70
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,424,880.00	4,195,105.02
210104	Урамшуулал	23,477,762.04	27,019,227.56
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**33,424,500.00**	**36,715,402.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	23,026,645.94	25,120,400.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,688,734.60	2,883,602.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,151,247.49	2,270,400.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	538,086.14	566,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,019,785.83	5,874,800.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**40,026,848.00**	**46,919,902.80**
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,714,374.00	4,609,759.80
210302	Түлш, халаалт	35,012,474.00	42,152,143.00
210303	Цэвэр, бохир ус	300,000.00	158,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**32,250,000.00**	**24,443,043.00**
210401	Бичиг хэрэг	2,024,500.00	1,249,860.00
210402	Тээвэр, шатахуун	25,250,000.00	21,361,623.00

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,975,500.00	1,012,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,000,000.00	819,060.00
2105	**Нормативт зардал**	**24,054,211.22**	**35,171,295.53**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	13,254,211.22	22,888,845.53
210502	Хоол, хүнс	10,800,000.00	11,908,850.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**8,170,300.00**	**5,516,680.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,000,000.00	0.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,000,000.00	982,420.00
210604	Урсгал засвар	2,170,300.00	4,534,260.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**1,245,400.00**	**775,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	1,245,400.00	775,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**0.00**	**1,160,500.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	0.00	400,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	0.00	432,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	0.00	79,500.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	0.00	55,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	0.00	194,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**33,637,450.00**	**4,299,700.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	33,637,450.00	4,299,700.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	**15,694,870.20**	**24,406,436.38**
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**	**5,430,050.00**	**18,267,900.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**5,430,050.00**	**18,267,900.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**5,430,050.00**	**18,267,900.00**
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	5,430,050.00	18,267,900.00
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**-5,430,050.00**	**-18,267,900.00**
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	**10,264,820.20**	**6,138,536.38**
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	10,264,820.20
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	10,264,820.20	16,403,356.58

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон /төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**
2	**Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт**	**233,383,976.31**	**502,921,617.26**	**-745,870,937.47**	**-9,565,343.90**
3	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**233,383,976.31**	**502,921,617.26**	**-745,870,937.47**	**-9,565,343.90**
9	**Тайлант үеийн үр дүн**	**0.00**	**0.00**	**846,521,149.91**	**846,521,149.91**
10	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**233,383,976.31**	**502,921,617.26**	**100,650,212.44**	**836,955,806.01**
11	**2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**233,383,976.31**	**502,921,617.26**	**100,650,212.44**	**836,955,806.01**
13	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**233,383,976.31**	**502,921,617.26**	**100,650,212.44**	**836,955,806.01**
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	68,912,696.39	68,912,696.39
20	**2023 оны 6-р сарын 30-наарх үлдэгдэл**	**233,383,976.31**	**502,921,617.26**	**169,562,908.83**	**905,868,502.40**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон /төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Гүйцэтгэл зөрүү	хувь
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	**509,778,400.00**	**452,163,726.52**	**57,614,673.48**	88.7
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	**509,778,400.00**	**452,163,726.52**	**57,614,673.48**	88.7
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	**509,778,400.00**	**452,163,726.52**	**57,614,673.48**	88.7
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	**349,788,200.00**	**326,964,205.99**	**22,823,994.01**	93.5
Үндсэн цалин	222,481,700.00	212,810,787.71	**9,670,912.29**	95.7
Нэмэгдэл	86,199,800.00	82,939,085.70	**3,260,714.30**	96.2
Унаа хоолны хөнгөлөлт	2,822,400.00	4,195,105.02	**-1,372,705.02**	148.6
Урамшуулал	38,284,300.00	27,019,227.56	**11,265,072.44**	70.6
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	**40,421,200.00**	**36,715,402.00**	**3,705,798.00**	90.8
Тэтгэврийн даатгал	27,487,000.00	25,120,400.00	**2,366,600.00**	91.4
Тэтгэмжийн даатгал	3,234,300.00	2,883,602.00	**350,698.00**	89.2
ҮОМШӨ-ний даатгал	2,587,000.00	2,270,400.00	**316,600.00**	87.8
Ажилгүйдлийн даатгал	645,700.00	566,200.00	**79,500.00**	87.7

Эрүүл мэндийн даатгал	6,467,200.00	5,874,800.00	**592,400.00**	90.8
Хангамж, бараа материалын зардал	**26,859,800.00**	**24,443,043.00**	**2,416,757.00**	91.0
Бичиг хэрэг	1,225,000.00	1,249,860.00	**-24,860.00**	102.0
Тээвэр, шатахуун	23,122,000.00	21,361,623.00	**1,760,377.00**	92.4
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,012,500.00	1,012,500.00	**0.00**	100.0
Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,500,300.00	819,060.00	**681,240.00**	54.6
Нормативт зардал	**49,115,800.00**	**35,171,295.53**	**13,944,504.47**	71.6
Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	35,130,500.00	22,888,845.53	**12,241,654.47**	65.2
Хоол, хүнс	12,860,300.00	11,908,850.00	**951,450.00**	92.6
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,125,000.00	373,600.00	**751,400.00**	33.2
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	**29,820,300.00**	**18,166,680.00**	**11,653,620.00**	60.9
Багаж, техник, хэрэгсэл	22,300,000.00	13,800,000.00	**8,500,000.00**	61.9
Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	2,250,000.00	982,420.00	**1,267,580.00**	43.7
Урсгал засвар	5,270,300.00	3,384,260.00	**1,886,040.00**	64.2
Томилолт, зочны зардал	**775,000.00**	**775,000.00**	**0.00**	100.0
Дотоод албан томилолт	775,000.00	775,000.00	**0.00**	100.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	**1,287,000.00**	**1,160,500.00**	**126,500.00**	90.2
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	400,000.00	400,000.00	**0.00**	100.0
Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	432,000.00	432,000.00	**0.00**	100.0
Даатгалын үйлчилгээ	150,000.00	79,500.00	**70,500.00**	53.0
Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	105,000.00	55,000.00	**50,000.00**	52.4
Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	200,000.00	194,000.00	**6,000.00**	97.0
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	**11,711,100.00**	**8,767,600.00**	**2,943,500.00**	74.9
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,711,100.00	8,767,600.00	**2,943,500.00**	74.9
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**509,778,400.00**	**458,302,262.90**	**51,476,137.10**	89.9

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	**489,513,600.00**	**448,302,262.90**	**41,211,337.10**	91.6
Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	489,513,600.00	448,302,262.90	**41,211,337.10**	91.6
ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	**20,264,800.00**	**10,000,000.00**	**10,264,800.00**	49.3
Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	10,000,000.00	10,000,000.00	**0.00**	100.0
Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	10,264,800.00	0.00	**10,264,800.00**	0.0
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл□	0.00	10,264,820.20	**-10,264,820.20**	
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл□	0.00	16,403,356.58	**-16,403,356.58**	
ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	**33.00**	**33.00**	**0.00**	100.0
БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	**1.00**	**1.00**	**0.00**	100.0
Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	**0.00**	100.0
Төсвөөс гадуур байгууллага	0.00	0.00	**0.00**	
АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	**16.00**	**16.00**	**0.00**	100.0
Удирдах ажилтан	1.00	1.00	**0.00**	100.0
Гүйцэтгэх ажилтан	15.00	15.00	**0.00**	100.0
ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	**16.00**	**16.00**	**0.00**	100.0

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэл, зорилго, зорилтын талаар

Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын Эрүүл мэндийн төв нь ард иргэдэд Эрүүл мэндийн байгууллагын мэргэжлийн бүх төрлийн чиглэлийн үйл ажиллагаа үзүүлдэг Эрүүл мэндийн яамны харьяа байгууллага юм.

Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын эрүүл мэндийн төв нь 2023 оныг "Түүхт ойн бүтээн байгуулалтын" жил болгон зарлаж, дэвшүүлсэн зорилго, зорилтын хүрээнд байгууллагын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 1 зорилт, 4 арга хэмжээтэйгээр боловсруулан хэрэгжүүлж, төлөвлөгөөг 88,7 хувиар биелүүлж ажилласан байна.

Тус Эрүүл мэндийн төв нь 16 орон тоотойгоор үйл ажиллагаа явуулж байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тус байгууллага нь үйл ажиллагаандаа

- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль,
- Эрүүл мэндийн тухай хууль,
- Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хууль
- Төсвийн тухай хууль,
- Төрийн болон орон нутгийн өмчөөр бараа ажил гүйлгээ худалдан авах тухай хууль,
- Шилэн дансны тухай хууль,

- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжууд мөн Сангийн яам болон харьяа эрүүл мэндийн яамнаас гаргасан тушаал,заавар журам шийдвэрүүдийг мөрдөж ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт *ороогүй* байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт *үр нөлөөтэй* байна.

Тус байгууллага 2023 оны 08 дугээр сарын 03-ны өдөр Төв амйгинй Эрүүл мэндийн газраас ирсэн шалгалтаар 39 хувьтай, 2023 оны 9 сарын 10-ны өдрийн Төв аймгийн Эрүүл мэндийн газрын давтан шалгалтаар 57 хувьтай, 2023 он 11 сард аймгийн засаг даргын нэрэмжит үзлэг шалгалт хамрагдсан.87 хувьтай тус тус дүгнэгдсэн байна.

Дотоод аудиторын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах *шаардлагагүй гэж* үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зориулалт хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл суурииар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар батлсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.
Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 66,419.0 мянган төгрөгөөр буюу 1,39 хувиар *өссөн* байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	10,264.8	16,403.4	6,138.4
Авлага	0	31,329.5	31,329.5
Урьдчилгаа	0	0	0

Бараа материал	53,333.1	72,845.9	15,512.8
Үндсэн хөрөнгө	775,851.6	785,289.7	9,438.1
Нийт хөрөнгө	**839,449.5**	**905,868.5**	**66,419.0**
Өр төлбөр	2,493.7		-2,493.7
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	836,955.8	905,868.5	
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**839,449.5**	**905,868.5**	**66,419.0**

Дээрх хүснэгтээс харахад 2023 оны жилийн эцэст мөнгөн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл 6,138.5 мянган төгрөгөөр өссөн байна. Энэ нь жилийн эцсийн гүйцэтгэл орж ирсэнтэй холбоотой.

Авлага дансны үлдэгдэл 31,329.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь 24,879.2 мянган төгрөг нь Эрүүл мэндин даатгалын багууллагаас авах авлага, 6,450.2 ямнган төгрөгийн авлага нь хувь хүмүүсээс авах авлага байна.

Бараа материал дансны үлдэгдэл 15,512.8 мянган төгрөгөөр өссөн нь Аймгийн эрүүл мэндийн газраас 25,966.3 мянган төгрөгийн эм боох материал хүлээж авсантай холбоотой байна.Үүнд:

- Улсын төсвийн хөрөнгөөр 79,398.1 мянган төгрөгийн эм, эмийн хэрэгсэл боох материал, хүнсний материал, аж ахуйн бараа материал худалдан авсан.

Үндсэн хөрөнгө данс нь оны эцэст 785,289.7 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 9,438.1 мянган төгрөгөөр өссөн нь

Үндсэн хөрөнгө дансны дэлгэрэнгүй бүртгэлээс харахад:

- 24,638.8 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг Аймгийн эрүүл мэндийн газраас, сумын засаг даргын тамгын газраас 2,000.0 мянган төгрөгийн гэр тус тус хандиваар хүлээж авсан байна.
-

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2023 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 509,778.4 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 50,086.8 мянган төгрөг нийт зарлагыг 559,865.2 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.
Төсвийн төслийн саналаас 559,865.2 мянган төгрөгөөр зардлыг баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант оны батлагдсан төсвийг 559,865.2 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 4 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 509,778.4 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс, орон нутгийн төсвөөс 50,086.8 мянган төгрөгийг тус тус бүрдүүлсэн ба нийт зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр 559,865.2 мянган төгрөг байна.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 452,163.7 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 48,069.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгож, нийт 500,233.6 мянган төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн зардлын гүйцэтгэл 500,233.6 мянган төгрөг буюу 89,3 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагааны зардлын төсвийг нийт 57,614.6 мянган төгрөгөөр, үүнээс цалингийн зардал 22,823.9 мянган төгрөгөөр, байр ашиглахтай холбоотой зардлыг 2,016.8 мянган төгрөгөөр, хангамжийн бараа материалын зардлыг 2,416.7 мянган төгрөгөөр, нормативт зардлыг 13,944.5 мянган төгрөгөөр, эд хогшил урсгал засварын зардлыг 11,653.6 мянган төгрөгөөр, бүх төрлийн даатгалын зардлыг 3,705.7 мянган төгрөгөөр тус тус төлөвлөснөөс дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	71802 Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
80302	1 иргэнд хоогдох нормативт зардал	382,565.7	362,145.2	20,420.4	94,6%
81603	Үндсэн мэрэгжлийн тусламж үйлчилгээ	106,947.9	69,763.4	37,184.4	65,2%
80111	Төрийн өмчийн барилгын тогтмол зардал	50,086.8	48,069.9	2,016.8	95,9%
83603	Нэмэлт дээд шатны төсвөөс хуваарилсан нэмэлт	20,264.8	20,255.0	9,8.0	99,9%

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын Эрүүл мэндийн төв нь 2023 онд нэмэлт санхүүжилтийн дансаар гүйлгээ хийгдээгүй.

3.5.3 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тус төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 1 хөтөлбөрийн 4 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Хүснэгт 3. Төсөл хөтөлбөрийн арга хэмжээний хүрэх үр дүн, биелэлт

/мянган төгрөгөөр/

№	Хөтөлбөр	Хэрэгжих хугацаа	Хүрэх үр дүн	Хэрэгжилтийн явц	Зарцуулах төсөв	Зарцуулсан
1	80302	2023-12-31	1 иргэнд ноогдох нормативт зардал	94,6%	382,565.7	362,145.2
2	81603	2023-12-31	Үндсэн мэрэгжлийн тусламж үйлчилгээ	65,2%	106,947.9	69,763.4
3	83603	2023-12-31	Нэмэлт дээд шатны төсвөөс хувиарлсан	99,9%	20,264.8	20,255.0

4	80111	2023-12-31	Төрийн өмчийн барилгын тогтмол зардал	95,9%	50,086.8	48,069.9

Үндсэн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ хөтөлбөр дутуу хэрэгжсэн нь эмнэлэгийн тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл төсвөлсөнөөс бага худалдаж авсан, 2023 оны эхний хагас жилд эмчгүй байсантай холбоотой.

3.5.4 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл

Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын Эрүүл мэндийн төв нь 2023 онд цахим дэлгүүрээс худалдан авалт хийгээгүй байна. Аймгийн Эрүүл мэндийн газраас тендер шалгаруулсан газруудаас эм, эмийн хэрэгсэл боох материалыг Монгол Эм Импекс Концерн ХХК, АЙВИКО ХХК нийлүүлдэг. Хүнсний бараа материалыг сумын засаг даргын зөвшөөрлөөр Номин ЭХ Ирээдүй ХХК-аас нийлүүлдэг байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Дэлгэрхаан сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах анхан шатны бүртгэлийг бүрэн хөтөлж хэвших болон шилэн данстай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Релаэнс секюритиз аудит ХХК -ийн ахлах аудитор Б.Мягмар ,аудитор С.Дашдондог нар гүйцэтгэж, хяналтыг Релаэнс секюритиз аудит ХХК-ийн захирал, аудитор Ж.Цэцэгмаа, Төв аймгийн Төрийн аудитын газрын аудитор Ж.Бямбацогт, аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, Тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын Эрүүл мэндийн төв нь 2023 оны оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг “Релаэнс секюритиз аудит” ХХК-д 2024 оны 01 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 04 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2023 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн, нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 2,0 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 500,000.0 мянган төгрөгөөс 2,0 хувиар буюу 10,000.0 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 8,000.0 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох *шаардлагагүй* гэж үзлээ.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор хэмнэж ажилласны үр дүнд ажиллагсдад олгох цалин хөлстэй холбоотой орон тоог хэмнэж ажиллах, төлөвлөгдсөн бараа ажил үйлчилгээний зардлыг төлөвлөгөөт хэмжээнд нь зарцуулах буюу хэмнэх зэрэг арга хэмжээ авч ажилласан байна.

Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын эрүүл мэндийн төв нь 2023 онд батлагдсан төсвийг үр бүтээлтэй хэрэгжүүлэн ажилласан байна. 2023 оны төсвийг хэмнэж үр бүтээлтэй ажиллах, тогтмол зардал болон эд хогшил худалдан авах зардлыг хэмнэх арга хэмжээ авснаар доорхи хэмнэлт гаргасан байна.Үүнд:

- Цалин хөлс болон нэмэгдэл, урамшууллыг 22,823.9 мянган төгрөгөөр
- Эд хогшил урсгал засварын зардлыг 11,653.6 мянган төгрөгөөр
- Хангамжийн бараа материал болон бусдаар гүйцэтгэх ажил үйлчилгээний зардлыг 2,543.2 мянган төгрөгөөр тус тус хэмнэж ажилласан байна
- Нормативт зардлыг 13,944.5 мянган төгрөгөөр тус тус хэмнэж ажиллсасн байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны хөтлөлтийг шалгахад 2023 онд тус эрүүл мэндийн төв нь 159 мэдээллийг шилэн дансанд байршуулахаас 154 мэдээллийг байршуулж 5 мэдээллийг хугацаа хоцроон байршуулсан. Энэ нь шилэн дансны тухай хуулийн 4 дугаар зүйлийн 4.1.1-д “Мэдээлэл үнэн зөв бодитой иж бүрэн байх”, 4.1.3-д “тогтоосон хугацаанд тогтмол шуурхай мэдээлдэг байх”, 6.4.4-д ”Таван саяас дээш үнийн дүн бүхий худалдан авсан бараа ажил гүйлгээ”, МУЗГ-ын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын 7 дугаар зүйлийн 7.5.3 “өөрийн хянах цэсийн мэдээллийг байнга хянах” заалтуудыг хэрэгжүүлээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны хууль, журмын заалтуудыг хэрэгжүүлэн ажиллах.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллагад бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэх алдаа, зөрчилтэй асуудал гараагүй байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын Эрүүл мэндийн газрын эхний 2023 оны 9 дүгээр сарын 30-наар тасалбар болгосон санхүүгийн тайланд хийгдсэн Завсрын аудитын явцад хөрөнгийн болон зардлын данстай холбоотой 3,530.5 мянган төгрөгний 3 зөвлөмж өгөгдсөн. Биелэлтийг жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дахин хянахад 1 зөвлөмж нь хэрэгжээгүй тул аудитын тайланд тусгаж зөрчлөөр оруулсан болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	**Өмнөх аудитын үзүүлэлт**		**Биелэлт**		
	Тоо	**Дүн**	**Тоо**	**Дүн**	**Хувь**
Акт					
Албан шаардлага	2	129,708.7	2	129,708.7	100
Зөвлөмж	2	47,153.3	2	47,153.3	100
Нийт дүн	**4**	**176,862.2**	**4**	**176,862.2**	**100**

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Эрүүл мэндийн төвийн үйл ажиллагааны зардлын болон эргэлтийн эмийн сангийн цахим төлбөрийн баримтууд татварын цахим системд нэг регистрээр бүртгэгдэж байна.Үүнээс үүдэн эргэлтийн эмийн сангийн орлого, зарлагын гүйлгээний хяналтын тогтолцоо алдагдах эрсдэл үүсэж байгаа асуудлыг дараагийн аудитаар авч үзэх.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 31,792.4 мянган төгрөгийн 3 зөрчил илэрснээс 6,913.2 мянган төгрөгийн 2 төлбөрийн акт тогтоож 24,879.2 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 1 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

1. Бараа материалын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

2023 жилийн эцсийн байдлаар 4,591.2 мянган төгрөгийн хүнс дутагдсан зөрчил илэрсэн. Энэ нь НББ-н тухай хуулийн 20-р зүйлийн 20.2.5-д “Дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хөтлөх, ажил гүйлгээг гарахаас өмнө хянан, баталгаажуулах” мөн төсвийн тухай хуулийн 6-р зүйлийн 6.4.1 төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах мөн “Тохиолдсон байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.3.7-д “төрийн болон орон нутгийн өмч, хөрөнгийг дутаасан, үрэгдүүлсэн, хууль бусаар ашигласан” гэж заасныг үндэслэн дутаасан бараа материалыг төлүүлэх төлбөрийн акт тогтоов.

2. Бараа материалын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Эмийн тооллогоор 2,322.0 мянган төгрөгийн бараа дутагдсан зөрчил илэрсэн. Энэ нь НББ-н тухай хуулийн 20-р зүйлийн 20.2.5-д “Дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хөтлөх, ажил гүйлгээг гарахаас өмнө хянан, баталгаажуулах” мөн төсвийн тухай хуулийн 6-р зүйлийн 6.4.1 төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах мөн “Тохиолдсон байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. .

Шийдвэрлэсэн нь: МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.3.7-д “төрийн болон орон нутгийн өмч, хөрөнгийг дутаасан, үрэгдүүлсэн, хууль бусаар ашигласан” гэж заасныг үндэслэн дутаасан бараа материалыг төлүүлэх төлбөрийн акт тогтоов.

5.2 Албан шаардлага

5.3 Зөвлөмж

1.Авлагын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

ЭМД-н байгууллагаас авах авлага 24,879.2 мянган төгрөг. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д " Дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хөтлөх, ажил гүйлгээг гарахааас өмнө хянан баталгаажуулах” заалтыг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Авлага, өглөгийн тооцоог тухай бүр хийж, өр авлагыг хугацаанд нь барагдуулж байх зөвлөмж өгсөн.

Дээрх төлбөрийн акт, зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үнэээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
2023 жилийн эцсийн байдлаар 4,591,1 мянган төгрөгийн хүнс дутагдсан	1	4,591.2	1	4,591.2								
Эмийн тооллогоор бараа дутагдсан	1	2,322.0	1	2,322.0								
ЭМД-н байгууллагаас авах авлага	1	24,879.2					1	24,879.2				
Дүн	**3**	**31,792.4**	**2**	**6,913.2**			**1**	**24,879.2**				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансанд байршуулах 5 мэдээллийг хугацаа хоцроон байршуулсан	1						1	
Дүн	1						1	
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн								

Монгол улс, Төв аймаг, Зуунмод сум
6 дугаар баг, Төрийн захиргааны 2 байр
Утас: +976 70272582, +976 70273204
И –мэйл: tuv@audit.gov.mn, Вебсайт: www.audit.mn